

VY_32_INOVACE_S2.3_ČJ.ročník.8.20)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

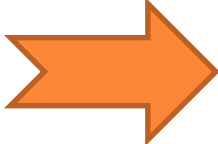
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

RUSKÁ A SOVĚTSKÁ LITERATURA

1.pol.20.století

SITUACE V RUSKU V PRVNÍCH DESETELETÍCH 20. STOLETÍ

Složité poměry:

- carské Rusko
- 1.světová válka
- bolševická revoluce – VŘSR
- občanská válka
- zmatky, násilí, deformace
- ODRAZ V LITERATUŘE

POEZIE, „RUSKÁ POÉMA“

- Poéma = rozsáhlejší epická nebo lyrickoepická báseň
- **Alexandr Blok** /1880-1921/- **DVANÁCT**
- **Vladimir Majakovskij** /1893-1930/- **OBLAK V KALHOTÁCH, SPRÁVNÁ VĚC**
- **Sergej Jesenin** /1895-1925/ - **ANNA SNĚGINA**
- **Anna Achmatovová** /1889-1966-/- **REKVIEM**

PRÓZA

- **Maxim Gorkij /1868 – 1936/ -DĚTSTVÍ, MOJE UNIVERZITY, PODNIK ARTAMONOVÝCH, MATKA**
- **Isaak Babel /1894- 1941/RUDÁ JÍZDA, ODĚSKÉ POVÍDKY**
- **Michail Šolochov /1905 -1984/ - TICHÝ DON, ROZRUŠENÁ ZEMĚ**

M.GORKIJ, DĚTSTVÍ

Dětství (1913) = první díl autobiografické trilogie

- Gorkij zde ukazuje drsné prostředí, v němž prožil dětství. Přičemž mužští členové jeho rodiny jsou dle těchto pamětí pouze krutí, zlí a lakomí opilci, kteří terorizují nejen rodinu, ale i své zaměstnance.
- Jedinou postavu, kterou vnímá lépe, je babička Akulina Ivanovna, ačkoli i ona je alkoholička.

PRACUJ INDIVIDUÁLNĚ, PŘÍPADNĚ VE SKUPINĚ:
VYHLEDEJTE V LIBOVOLNÉM ZDROJI PODSTATNÉ
INFORMACE O ŽIVOTĚ A TVORBĚ M.GORKÉHO

Zapište je do sešitu podle následující osnovy:

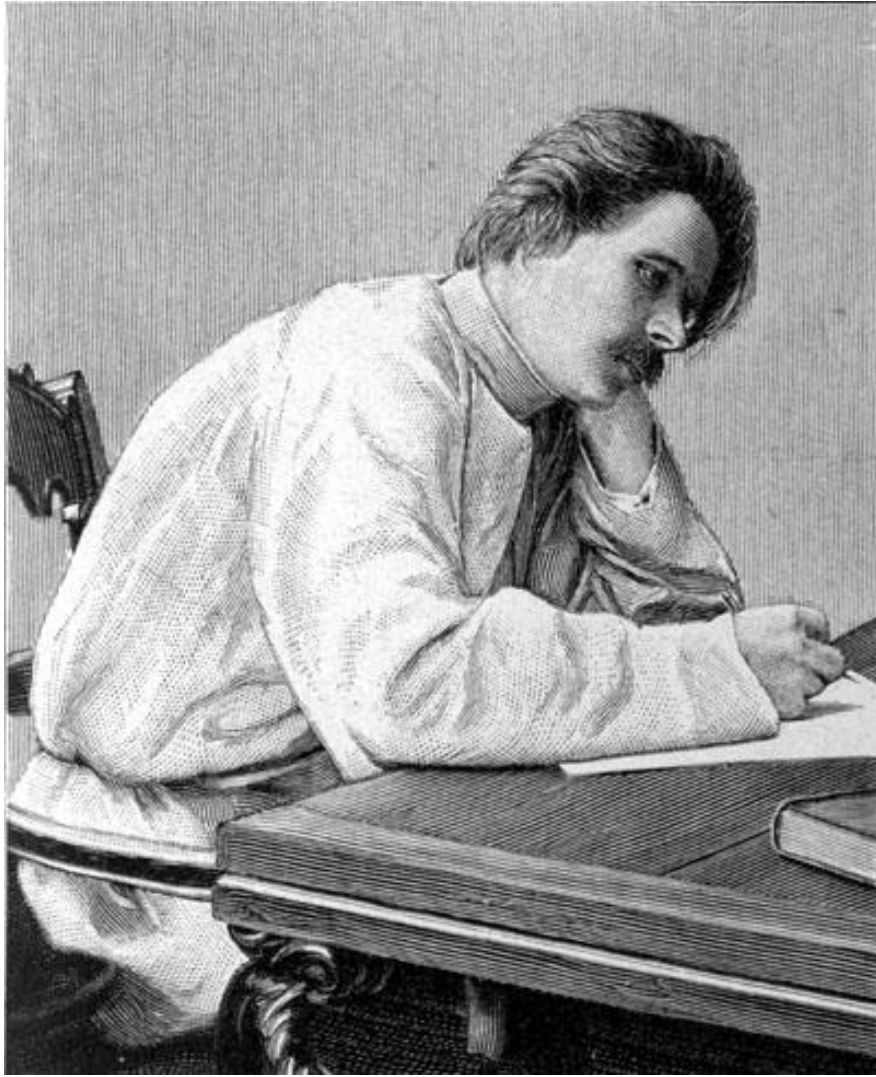
○ Životopis

- a) Základní informace
- b) Dětství
- c) Počátky literární kariéry
- d) Gorkého emigrace
- e) Návrat do SSSR
- f) Úmrtí

○ Dílo: /rozděl podle žánrů, vyber vždy 1 – 2
zástupce/

○ Vysvětli pojmy : **emigrace, rozchod s
bolševiky, sovětská oficiální propaganda**

HUMOR, IRONIE, SATIRA V PRÓZE

- Ilja Ilf /1897-1937/ - **ZLATÉ TELE**
- Jevgenij Petrov /1903-1942/ **DVANÁCT KŘESEL**
- Michail Zoščenko /1895-1958/ **povídky**
- Michail Bulgakov /1891-1940/ **povídky**
- Jevgenij Zamjatin /1884-1937/ - **MY**
- Boris Pasternak /1890-1960/ - **DOKTOR ŽIVAGO**

- **Úkol: Vysvětli pojmy v nadpisu**

BORIS LEONIDOVIČ PASTERNAK /1890 – 1960/ (БОРИС ЛЕОНИДОВИЧ ПАСТЕРНАК)

- ruský básník a spisovatel
- nositel Nobelovy ceny míru z roku 1958

BORIS PASTERNAK- ŽIVOT

- Narodil se v umělecké rodině židovského původu, matka – klavíristka, otec - akademický umělec na Petěrburské akademii umění.
- měl dvě sestry a bratra.
- častými hosty Pasternakových rodičů byli různí ruští umělci, např. i Lev Nikolajevič Tolstoj
- roku 1908 skončil gymnázium, pokračoval ve studiu práv na Moskevské univerzitě, roku 1912 studoval krátce i v Marburgu v Německu

BORIS PASTERNAK - ŽIVOT

- Za román **Doktor Živago** byl vyloučen ze Svazu spisovatelů, hrozilo mu odebrání sovětského občanství a vyhnání na Sibiř
- Na jeho obranu vystoupila světová inteligence. Roku 1958 obdržel Nobelovu cenu, které se na nátlak sovětských orgánů zřekl potom, co ji telefonicky přijal. Cenu po jeho smrti přebral jeho syn Jevgenij.
- Pohřben je u Moskvy v spisovatelském městečku - Peredelkině, kde žil v druhé polovině života. Jeho pohřeb se stal demonstrací lásky a úcty k svobodné tvorbě.

DOKTOR ŽIVAGO (RUSKY: "ДОКТОР ЖИВАГО")

Román, nejvýznamnější próza Borise Leonidoviče Pasternaka

Byl dokončen v roce 1956, ale kvůli politickým poměrům v Sovětském svazu byl v SSSR vydán teprve v roce 1988

Poprvé byl publikován v Itálii v roce 1958

Hlavní hrdina Jurij Andrejevič Živago – lékař

Román vypráví o jeho složitém životním příběhu na pozadí historických událostí v Rusku:

Ruské revoluce v roce 1905, 1. světové války, Říjnové revoluce v roce 1917 a dále během ruské občanské války

Je zde také zobrazen život ruské inteligence.

POSTAVY ROMÁNU

- Jurij Andrejevič Živago
- Toňa - Antonina Alexandrovna Gromeková, jeho manželka
- Lara - Larisa Fjodorovna Guichardová, jeho milenka
- Paša - Pavel Pavlovič Antipov (Strelnikov), Lařin manžel
- Viktor Ipolitovič Komarovskij, právník Živagova otce, Lařin bývalý milenec
- Jevgraf Živago, nevlastní bratr Jurije

OBSAH ROMÁNU

- http://cs.wikipedia.org/wiki/Doktor_%C5%BDivag
o

FILMOVÉ ADAPTACE

- V roce 1965 byl v USA natočen podle tohoto románu stejnomený hraný film v režii Davidy Leana. V hlavní roli doktora Zivaga se představil Omar Sharif a dále hráli Julie Christie jako Lara, Geraldine Chaplin jako Toňa, Alec Guinness jako Jevgraf Zivago, Rita Tushingham jako Táňa, Rod Steiger jako Komarovskij; v jedné vedlejší roli vystupuje Klaus Kinski. Film získal celkem 5 Oscarů a řadu dalších filmových cen. Stejně jako knižní předloha byl v Sovětském svazu až do osmdesátých let 20. století nedostupný.
- http://www.sms.cz/film/doktor-zivago/ukazka?utm_source=seznam&utm_medium=search&utm_campaign=seznam_vida
- Nové zfilmování této předlohy pak proběhlo v roce 2002. Jedná se od dvoudílný britsko-americký snímek pod vedením režiséra Giacoma Campiottiho. V hlavních rolích se představili Hans Matheson (Zivago), Keira Knightley (Lara), Alexandra Maria Lara (Toňa) a Sam Neill (Komarovskij).

DOKTOR ŽIVAGO OČIMA MICHAELA MÁLKA/

- <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1008622546-doktor-zivago/bonus/6672-doktor-zivago-ocima-michaela-malka/>

OPAKUJEME:

- V čem / proč/ byly poměry v Rusku a Sovětském svazu v 1. polovině 20. století složité?
- Uveď příklad, jak se složité poměry v Rusku a Sovětském svazu odrazily v životě a tvorbě tamějších spisovatelů
- Kdo to byl Boris Leonidovič Pasternak?
- Co je to filmový scénář? Jak může vzniknout?
- Vysvětli pojmy: emigrace, sovětská oficiální propaganda, tendenční tvorba
- Uveď příklad sovětské tendenční literatury
- Vysvětli pojmy : ironie, satira v próze, ruská poéma

PRACOVNÍ LIST – RUSKÁ A SOVĚTSKÁ LITERATURA

Pracuj ve skupině:

- V čem / proč/ byly poměry v Rusku a Sovětském svazu v 1. polovině 20. století složité?
- Uveď příklad, jak se složité poměry v Rusku a Sovětském svazu odrazily v životě a tvorbě tamějších spisovatelů
- Kdo to byl Boris Leonidovič Pasternak?
- Co je to filmový scénář? Jak může vzniknout?
- Vysvětli pojmy: emigrace, sovětská oficiální propaganda, tendenční tvorba
- Uveď příklad sovětské tendenční literatury
- Vysvětli pojmy : ironie, satira v próze, ruská poéma

Pracuj sám, případně ve skupině / podle možnosti

-
- Vyhledej v libovolném zdroji v učebně podstatné informace o životě a tvorbě M. Gorkého.
- Zapiš je do sešitu podle následující osnovy:
- Životopis
 - Základní informace
 - Dětství
 - Počátky literární kariéry
 - Gorkého emigrace
 - Návrat do SSSR
 - Úmrtí
- Dílo: /rozděl podle žánrů, vyber vždy 1 – 2 zástupce/
- Vysvětli pojem : rozchod s bolševiky

Zdroje:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Doktor_%C5%BDivago

http://www.sms.cz/film/doktor-zivago/ukazka?utm_source=seznam&utm_medium=search&utm_campaign=seznam_vida

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Gorkij>

http://cs.wikipedia.org/wiki/Boris_Leonidovi%C4%8D_Pasternak

Sochrová, M., Český jazyk a literatura, Fragment, Havlíčkův Brod 2007, ISBN 978-80-253-0468-6

VY_32_INOVACE_S2.3_ČJ.ročník.8.20)

Autor: Mgr. Irena Houbová

Vzdělávací oblast: Český jazyk a literatura

Téma: Významní představitelé ruské a sovětské literatury 1.pol. 20.st.

Ročník: 8.(9.)

Datum vytvoření: říjen 2012

Anotace: Výkladová prezentace uvádí příklady významnějších tvůrců ruské a sovětské literatury 1.polooviny 20.století. Zároveň odkazuje na literární ukázky a další zdroje informací. Součástí prezentace jsou otázky a úkoly i pracovní list.

Metodické pokyny: Tuto prezentaci lze využít k výkladu, procvičování i shrnutí učiva, neboť její součástí jsou kontrolní otázky a úkoly, včetně pracovního listu.

Pomůcky: PC, dataprojektor, pracovní list

